

Östgötaloppet 1940-1945

Östgötaloppets status höjdes 1940 då det första gången arrangerades som en nationell tävling. En annan nyhet var att A- och B-klasserna genomförde tävlingen med gemensam start. Med undantag för 1941 innebar detta att både antal och kvalitet på deltagarna höjdes markant.

Med nationell status bjöd 1940 års Östgötalopp på bättre startfält än någonsin då flera utombys åkare av hög klass deltog söndagen den 19 maj då tävlingen arrangerades för 16:e gången. A- och B-klasserna startade fick för första gången i Östgötaloppets historia starta tillsammans. Klungkörningen ändrade karaktären på tävlingen och på grund av tidiga farthöjningar bildades en tätgrupp på 6 åkare redan vid Vreta. Inte mindre än 4 av dessa 6 cyklister tävlade för Stockholmsklubben Allmänna CK, de övriga var Åke Johansson från Södertälje och Hymers egen B-klassare Sven Palm. Palm tvingades dock släppa tätgruppen i ett ganska tidigt skede och de övriga gjorde upp om tätpositionerna på egen hand. Som väntat blev detta ingen lätt uppgift för Södertäljeåkaren som i alla fall lyckades knipa en andraplats bakom Sune Gabrielsson, vars klubbkamrat Bo Berglund slutade trea.

1. Sune Gabrielsson, Allmänna CK	3.07.48
2. Åke Johansson, Södertälje CK	3.07.48
3. Bo Berglund, Allmänna CK	3.07.48

Ungefär 70 cyklister var anmälda till Östgötaloppet den 18 maj 1941. Trots sin nationella status lockade tävlingen inte många cyklister utanför Östergötland, och denna upplaga blev en stor framgång för Svenne Sjödins LCK-pojkar som plockade åt sig alla titlar. Det blev Sigvard Petersson som vann A-klassen, men det var faktiskt en B-klassare som åkte fortast! Linköpings CK:s Gunnar Nygren trampade runt på imponerande 3.00.33. Banan var dock något

kortare än tidigare då start och mål nu förlagts till Folkets Park och den officiella distansen 105 km. Naturligtvis vann LCK även lagtävlingen där Petersson och Nyberg kompletterades av Bertil Andersson.

1. Sigvard Petersson, Linköpings CK	3.01.26
2. Arnold Landin, CK Antilopen	3.03.30
3. Bertil Engberg, CK Antilopen	3.04.16

Den 31 maj 1942 avgjordes det 18:e Östgötaloppet, även detta år med start och mål vid Folkets Park. Vädret var enligt Östgöta Correspondentens reporter "inte idealiskt för rekord" denna söndag, men tack vare ett mycket starkt starfält uttraderades det gamla rekordet över 105 km med bred marginal. Samtliga A-klassare höll ihop fram till Brinkbacken i Motala där en trio tvingades släppa. Farten var sedan hög och det var många trötta ben när klungan närmade sig Linköping. Segrade gjorde Upsala CK:s stilryttare Harald Janemar efter en klungspurt och segraren hade mest lovord om tävlingsbanan. Han ansåg dock den vara alltför flack, vilket gjorde den olämplig för utbrytningsförsök. Totalt fullföljde 45 cyklister i de olika klasserna.

1. Harald Janemar, Upsala CK	2.52.41
2. Roland Karlsson, Örebro VK	2.52.41
3. Bertil Engberg, CK Antilopen	2.52.41

Så när som på lite besvärande motvind utåt Borensbergshället var vädret nära nog idealiskt när det söndagen den 30 maj 1943 var dags för ännu ett Östgötalopp. Det var alltså ingen överraskning att fjolårets rekordtid putsades ytterligare. Tyvärr kunde Hymers enda A-klassare, Västeråsaren Lennart Karlsson, inte starta då han saknade däck. På grund av det andra världskriget hade det under en längre tid varit svårt att få tag på däck eftersom tillverkarna inte fick tag på gummi. Det var faktiskt så illa att fabrikanterna i tidningsannonser instruerade läsarna hur de skulle bromsa sina cyklar för att undvika onödigt däckslitage! De sysslade i första hand med att laga gamla ringar då detta gav flera enheter att använda.

Däcksproblemen illustrerades vidare av att inte mindre än 15 B-klassare bröt tävlingen trots de fina väderförhållandena. Totalt fullföljde 62 cyklister tävlingen.

Tempot var inledningsvis lågt, men då CK Antilopens Bertil Engberg gick upp i täten visade följbilens mätare över 40 km/h. I Bergsbacken punkterade Engbergs klubbkamrat Arnold Landin varpå farten sjönk då Engberg inte längre var intresserad av att hålla fart. Landin vände på bågen för ringomläggning, men han lyckades aldrig komma ifatt klungan. Efter 18 minuters åkning hade man nått Vreta Klosters kyrka och Västeråsaren Erik Törnblom tog hjälp av Lindesbergs Göte Granlund för att hålla ett högre tempo. Något senare höjdes farten ytterligare då Engberg åter tog täten.

Strax före Borensberg gjorde Törnblom en allvarlig attack och farten låg länge kring 45 km/h. Törnblom ökade senare farten upp emot 50 km/h, men då ingen visade några tecken på att släppa sjönk tempot åter. I Motala lyckades Törnblom få en liten lucka sedan han ”påpassligt slingrat sig emellan ett par mötande fordon”. Trots nya attacker i Brinkbacken höll klungan ihop och det slutade åter med en spurtstrid vid målet i Folkets Park. Törnbloms lagkamrat Börje Karlsson överraskade genom att slå samtliga favoriter i avslutningen.

Prisutdelningen förrättades på Bäckagården av förre ordföranden i cykelförbundet, Friherre Fritz Lagerheim. Efter det 19:e Östgötaloppet blickade man tillbaka och i samband med reflektionen att dagens åktid var dryga timmen bättre än Rystad-Olles rekord från 1927 noterades att det var ”en himmelsvid skillnad på vägarna då och nu”.

1. Börje Karlsson, Västerås IK 2.50.35
2. Erik Törnblom, Västerås IK 2.50.35
3. Göte Granlund, Lindesbergs CK 2.50.35

Den 20:e upplagan av Östgötaloppet genomfördes en regnig söndag den 21 maj 1944. A- och B-klasserna startade gemensamt och inledningen blev synnerligen händelserik. Redan då mastern Sam Pettersson släppte iväg startfältet på Bergsvägen höjde Huskvarnapojken Ivar Lindström farten till ca 45 km/h. Några cyklister tvingades släppa redan i inledningen och vid Nybro tappade ytterligare ett par cyklister kontakten på grund av materialproblem. Strax bortom Nybro gjorde Södermalmaren Karl Magnusson en otäck vurpa och drog med sig ytterligare en trio i fallet. Endast en av dessa cyklister, Allmänna CK:s Gösta Åström, lyckades efter en längre solokörning ansluta till tätgruppen.

Linköpings CK:s B-klassare Yngve Axbom anförde täten när Bergsbacken forcerades. Klungan kom till Borensberg efter 47 minuters åkning och fortsatte sedan mot Olivehult. Borenhult passerades efter 1 timme och 10 minuter och Fyrishofs Folke Andersson tvingades här stanna för en åkarbrasa i kylan. Ytterligare 12 minuter senare passerades Brinkbacken, men denna gång utan avgörande attacker. Vädret satte både cyklister och material under hård press, och vid Varvs kyrka bad Jönköpingscyklisten Erik Engvall Correns reporter om olja till kedjan! Efter 1 timme och 50 minuter nådde cyklisterna Skeninge, och farten hade bedarrat något i det kalla vädret. Ivar Lindström kände sig ovanligt stark, men tvingades släppa kontakten strax innan Mjölby på grund av punktering. Mjölby torg passerades efter 2 timmar och 8 minuter och när loppet sedan fortsatte via Sya, Mantorp och Viby var det en småpratande klunga som defilerade i makligt tempo. Efter Sjögestad fick Hymers Gunnar Persson problem med bakhjulet och när han stannade ökade farten markant. Axbom var ofta i täten och höll högre tempo än övriga. Med 150 meter kvar till mål drog Axbom igång spurten, men fick se sig passerad av både Folke Andersson från SK Fyrishof och Folke Nordlén från CK Stefaniterna. Andersson var först över

mållinjen och vann B-klassen, medan Nordlén segrade i A-klassen. Trots vädret rapporterade Östgöta Correspondentens sportreporter om ett perfekt arrangemang i Hymer regi där totalt 47 cyklister fullföljde tävlingen.

1. Folke Nordlén, CK Stefaniterna 2.58.27
2. Sune Gabrielsson, Allmänna CK 2.58.27
3. Gösta Åström, Allmänna CK 2.58.29

Med start och mål vid Vallaplan var det ett annorlunda Östgötalopp som gick av stapeln den 27 maj 1945. Åtminstone i A-klassen som endast lockade två cyklister till start. Hela loppet passade cyklisterna på varandra, men med tanke på detta blev det goda tider. Efter en spurtstrid segrade Kumlas Roland Karlsson före hemmacyklisten Gunnar Persson som länge såg ut att ha segern innan Kumlacyklisten kom tillbaka på slutet. Östgöta Correspondenten skrev efter loppet åter om ett perfekt arrangemang där 45 cyklister tog sig i mål.

1. Roland Karlsson, IFK Kumla 2.57.37
2. Gunnar Persson, CK Hymer 2.57.37

Michael